

Бошланиши биринчи саҳифада.

1813 йили Кўкон хонлигидан Россияга борган икки савдогарнинг бири бетоб бўйлів вафот этади, иккичиниси эса Петровловскада аввал талон-тарож килиб, сўнг ўйлардидилар. Ўша пайтдаги Россия подшоси Александр бу ноҳуҳ вазиятини юматишни ва тушунмовчиликни бартараф этиш учун Филипп Назаров бошчилигида Кўкон хонлигига карвон жўнатди. Филипп Назаров маҳалий тилларни яхши билар, ёзи ҳарбий зобит этди. Куролланган казак аскарлар отряди химоясигарида карвон козок ўлларни орқали йўлга чиқади.

Ушибу машақатли сафар ҳақида Филипп Назаровнинг «Записки о некоторыи народах и землях средней части Азии» («Осенинг ўрта кисмидаги байни ҳалқлар ва ерлар ҳақида») деган китобида батафий беён килинган. Назаров ва унинг куролланган отряди Кўкон хонлигига шунчаки икки савдогар мажаросини ҳал қилини эмас, аммоизий олиш (разведка килиш) учун келгани аниқ. Муаллиф кайси шахарда канча дарвоза борлиги, қалъасининг девори қанакалиги, уни канча аскар қандай куроллар билан кўрилжасини батафиси тасвирлагандаги ниятини билиш мумкин. Бироқ китобчада маҳалий ҳалқ улумлари, турмуш тарзи, Тошкент, Кўкон ва бошқа ҳашарларнинг ўша кезлардаги манзараси холос тасвирланган сакхифалар ҳам оз эмас. Масалан, Назаров Тошкент нюхоятда сўлим ва покиз шахар экани, бор-роғларга кўмилган, аҳоли бадавлат яшаси, ёркаклар аёлларга катта эътибири ва эҳтиром билан қарашни ёзади. Бироқ бундай сафарлар шунчаки «сайру саёхат» эмаслиги унинг ортида узоқка мўлжалланган режалар болиги аниқ этиди...

Орадан эзлий йиллар ўтиб, ўн туккизинчи асрнинг олтишинчи йиллари ўтлариди Черньяевнинг замонавий куроллар билан тасвирланган кўшини ҳудди шу йўл орқали Тошкент томон юради. Шаҳарни килиб, сув тармоларни тўсив кўйдиди.

Айни сараторонда бир томчи сувсиз куроллар шахар кирк кун таслим бўлмайди. Черньяева тегишини одамларнинг ўзи эътироф этиб ёзишига қараганда, оддий панчаха билан куролланган химоячилар замбарақка қарши тикоридар. Шаҳар куч билан босбис олинида ва «сулх»га имзо чекилмаса ҳамма маҳаллалар тўғға тутиб, кун-паяқун килинади.

...Нюхоят, Октябр тўнтиши рўй берди. Унинг шиорлари ҳам, ваддларни ҳам фоят жозибали эди. Ҳаммага эркинлик, фаровонлик, озодлик, тенгҳукулиник, ҳурғифрлик вадда қилинди. Ҳар бир республика истаган пайтада шўролар иттифоқи таркибидан чиқиб мустакил бўлиши мумкин, деб ёзиб кўйилди.

Афуски, бу ваддлар корга ёзиб, офтобда куритилган гаплар экан. Тинчлик, осойишталик у ёнда колиб, фуқаролар уруши бошланди. Ака уканни отди, ўғин отани «сотди». Ўша кезларни Тошкентда тузилинган ҳукumat таркибida маҳалий миллат вакиллари камситилгани, Туркистон ахлиниң турмуш тарзи ҳисобга олинмагани учун Кўконда мухторият, янын автомонии тузилид. Мустақил давлат эмас, автомония! Ҳалқа бир-бирордан чиройли ваддлар берган бөлшевикларнинг асл киёфаси шунда намоён бўлди.

Кўкон мухторият уч ой ҳам яшамади. Ҳолбуки, мухторият томонидан тузилинган ҳукumat таркиbida ўзбек ва руслар ҳам, қозок ва тохижлар ҳам, татар ва яхудийлар ҳам бўлиб, юш масдад ҳалқа кенг имкониятлар яратишдан иборат этиди. Оқибат шу бўлудики, 1918 йил феврал ойдаги (бир ой ичидаги) биргина Кўкон шахрининг ўзида минглаб одам кирилди. Андикон, Наманган, Марғилон атрофидаги ўнлаб кишшоплар вайрон килинди.

Сўнг шўролар юритда қаҳатчилик, очарчилик бошланди. Очарчилик туфайли биргина Фаргона водийсининг ўзида 1921 йили 64 минг 315 киши вафот этди.

(«Звезда Востока» журнали, 1987 йил, б-сон. П.Ким, М.Хасанов маълумоти).

МИСИ ЧИҚҚАН ҲАЁТБАХШ ФОЯ"

Октябр тўнтишиниң «ҳаётбахш шабадлари» Бухоро ва Ҳоразмга кечибкор ётиб боради. 1920 йил сентябрда Бухоро қамал қилинади. Гўёки «халоскорлик-миссисига» «конунг» тус бериши ўйли ҳам топилиди. Бешим сардор деган шахс «ҳалқ вакили» сифатида Бухоро ахлига ёрдам бериши сўраб қизил аскарларга мурожат қилиди. Оқибатда шўрлиқ ҳалқ бир томондан — амир сарбозлари қилинади, иккичини томондан — «қизиллар». Ҳуқидада кирдиган Ҳоразмга кўнун ҳимоячилари келиб тартиб ўрнатмаса бўлмаслиги долзар масаласи килиб кўйildi. Оммавий қамалар бошланди.

«Даъовар» суст бўлса, қози муттаҳам келади», деган гап бор. «Бошдан-ёйкайнетган» ўзбекистонга «адолат» ўрнатиш учун Гдяян, Иванов, Бугурлин, Нестренко, Карагашев деган «адолатпешавар»лар келди. Ҳалол меҳнати билан кун кўрадиган, милиллар бирордадигини мўкаддас санаидиган ҳалқимизга отилмаган тош, ёпиширилмаган лақаб коллади. Ўзбек «кўшиб ёзувчи» бўлди. «Текинхўж» бўлди, «бокиманда» бўлди... Азаборий «энг юкоридан» белgilab бетархiri остида.

Фуқаролар уруши ва миллий озодими ҳарқатларининг алансига ўмай турниб оммавий қатагонлар бошланди. 20- ва 30-йиллар қатагонларни ҳамма ҳалқларнинг энг асл фарзандлари — олим ва адиблар, уламо ва шоирлар, давлат арбоблари «ҳалқ душманинг айланади! Ўзлаб топилган тамғанинг «зўрлигини» қаранг. Айниска, машҳур «ўлим минораси»га тушган бомба, гарчанд мояхит-эътибири билан бир миноранинг мўйлали олинида биз учун мутлақа фойдасиси бўлса-да, бизга алоҳида шавказави багишлади» («Кўнундаги жанглар» китоби. Москва, 1935 йил. М.Горький

лом дини пайдо бўлишидан бир ярим минг йил аввал барча Шарқ мамлакатларида, жумладан, бизнинг заминимизда ҳам нишонланган», деган одам балоға қолар эди. Буниси-ку, баҳарнав. Олисдаги пойтада: «Узбекистон «ич-иҷидади чириб кетган» республика деб ёзлон қилинди, «бу юрт одамларига ишониб бўлмаслиги», «кўшиб ёзишлар», «техник ҳурғул вақтига қарашни, зудлик билан чорча кўрилмаса, марказдан «ишнинг кўзини биладиган», «ҳалол-пок» мутасаслар, «кунун ҳимоячилари» келиб тартиб ўрнатмаса бўлмаслиги долзар масаласи килиб кўйildi. Оммавий қамалар бошланди.

«Даъовар» суст бўлса, қози муттаҳам келади», деган гап бор. «Бошдан-ёйкайнетган» ўзбекистонга «адолат» ўрнатиш учун Гдяян, Иванов, Бугурлин, Нестренко, Карагашев деган «адолатпешавар»лар келди. Ҳалол меҳнати билан кун кўрадиган, милиллар бирордадигини мўкаддас санаидиган ҳалқимизга отилмаган тош, ёпиширилмаган лақаб коллади. Ўзбек «кўшиб ёзувчи» бўлди. «Текинхўж» бўлди, «бокиманда» бўлди... Азаборий «энг юкоридан» белgilab бетархiri остида.

Фуқаролар уруши ва миллий озодими ҳарқатларининг алансига ўмай турниб оммавий қатагонлар бошланди. 20- ва 30-йиллар қатагонларни ҳамма ҳалқларнинг энг асл фарзандлари — олим ва адиблар, уламо ва шоирлар, давлат арбоблари «ҳалқ душманинг айланади! Ўзлаб топилган тамғанинг «зўрлигини» қаранг. Айниска, машҳур «ўлим минораси»га тушган бомба, гарчанд мояхит-эътибири билан бир миноранинг мўйлали олинида биз учун мутлақа фойдасиси бўлса-да, бизга алоҳида шавказави багишлади» («Кўнундаги жанглар» китоби. Москва, 1935 йил. М.Горький

республика деб ёзланади. Ўзбекистонга «адолатпешавар»лар келди. Ҳалол меҳнати билан кун кўрадиган, милиллар бирордадигини мўкаддас санаидиган ҳалқимизга отилмаган тош, ёпиширилмаган лақаб коллади. Ўзбек «кўшиб ёзувчи» бўлди. «Текинхўж» бўлди, «бокиманда» бўлди... Азаборий «энг юкоридан» белgilab бетархiri остида.

«Даъовар» суст бўлса, қози муттаҳам келади», деган гап бор. «Бошдан-ёйкайнетган» ўзбекистонга «адолат» ўрнатиш учун Гдяян, Иванов, Бугурлин, Нестренко, Карагашев деган «адолатпешавар»лар келди. Ҳалол меҳнати билан кун кўрадиган, милиллар бирордадигини мўкаддас санаидиган ҳалқимизга отилмаган тош, ёпиширилмаган лақаб коллади. Ўзбек «кўшиб ёзувчи» бўлди. «Текинхўж» бўлди, «бокиманда» бўлди... Азаборий «энг юкоридан» белgilab бетархiri остида.

«Даъовар» суст бўлса, қози муттаҳам келади», деган гап бор. «Бошдан-ёйкайнетган» ўзбекистонга «адолат» ўрнатиш учун Гдяян, Иванов, Бугурлин, Нестренко, Карагашев деган «адолатпешавар»лар келди. Ҳалол меҳнати билан кун кўрадиган, милиллар бирордадигини мўкаддас санаидиган ҳалқимизга отилмаган тош, ёпиширилмаган лақаб коллади. Ўзбек «кўшиб ёзувчи» бўлди. «Текинхўж» бўлди, «бокиманда» бўлди... Азаборий «энг юкоридан» белgilab бетархiri остида.

«Даъовар» суст бўлса, қози муттаҳам келади», деган гап бор. «Бошдан-ёйкайнетган» ўзбекистонга «адолат» ўрнатиш учун Гдяян, Иванов, Бугурлин, Нестренко, Карагашев деган «адолатпешавар»лар келди. Ҳалол меҳнати билан кун кўрадиган, милиллар бирордадигини мўкаддас санаидиган ҳалқимизга отилмаган тош, ёпиширилмаган лақаб коллади. Ўзбек «кўшиб ёзувчи» бўлди. «Текинхўж» бўлди, «бокиманда» бўлди... Азаборий «энг юкоридан» белgilab бетархiri остида.

«Даъовар» суст бўлса, қози муттаҳам келади», деган гап бор. «Бошдан-ёйкайнетган» ўзбекистонга «адолат» ўрнатиш учун Гдяян, Иванов, Бугурлин, Нестренко, Карагашев деган «адолатпешавар»лар келди. Ҳалол меҳнати билан кун кўрадиган, милиллар бирордадигини мўкаддас санаидиган ҳалқимизга отилмаган тош, ёпиширилмаган лақаб коллади. Ўзбек «кўшиб ёзувчи» бўлди. «Текинхўж» бўлди, «бокиманда» бўлди... Азаборий «энг юкоридан» белgilab бетархiri остида.

«Даъовар» суст бўлса, қози муттаҳам келади», деган гап бор. «Бошдан-ёйкайнетган» ўзбекистонга «адолат» ўрнатиш учун Гдяян, Иванов, Бугурлин, Нестренко, Карагашев деган «адолатпешавар»лар келди. Ҳалол меҳнати билан кун кўрадиган, милиллар бирордадигини мўкаддас санаидиган ҳалқимизга отилмаган тош, ёпиширилмаган лақаб коллади. Ўзбек «кўшиб ёзувчи» бўлди. «Текинхўж» бўлди, «бокиманда» бўлди... Азаборий «энг юкоридан» белgilab бетархiri остида.

«Даъовар» суст бўлса, қози муттаҳам келади», деган гап бор. «Бошдан-ёйкайнетган» ўзбекистонга «адолат» ўрнатиш учун Гдяян, Иванов, Бугурлин, Нестренко, Карагашев деган «адолатпешавар»лар келди. Ҳалол меҳнати билан кун кўрадиган, милиллар бирордадигини мўкаддас санаидиган ҳалқимизга отилмаган тош, ёпиширилмаган лақаб коллади. Ўзбек «кўшиб ёзувчи» бўлди. «Текинхўж» бўлди, «бокиманда» бўлди... Азаборий «энг юкоридан» белgilab бетархiri остида.

«Даъовар» суст бўлса, қози муттаҳам келади», деган гап бор. «Бошдан-ёйкайнетган» ўзбекистонга «адолат» ўрнатиш учун Гдяян, Иванов, Бугурлин, Нестренко, Карагашев деган «адолатпешавар»лар келди. Ҳалол меҳнати билан кун кўрадиган, милиллар бирордадигини мўкаддас санаидиган ҳалқимизга отилмаган тош, ёпиширилмаган лақаб коллади. Ўзбек «кўшиб ёзувчи» бўлди. «Текинхўж» бўлди, «бокиманда» бўлди... Азаборий «энг юкоридан» белgilab бетархiri остида.

«Даъовар» суст бўлса, қози муттаҳам келади», деган гап бор. «Бошдан-ёйкайнетган» ўзбекистонга «адолат» ўрнатиш учун Гдяян, Иванов, Бугурлин, Нестренко, Карагашев деган «адолатпешавар»лар келди. Ҳалол меҳнати билан кун кўрадиган, милиллар бирордадигини мўкаддас санаидиган ҳалқимизга отилмаган тош, ёпиширилмаган лақаб коллади. Ўзбек «кўшиб ёзувчи» бўлди. «Текинхўж» бўлди, «бокиманда» бўлди... Азаборий «энг юкоридан» белgilab бетархiri остида.

«Даъовар» суст бўлса, қози муттаҳам келади», деган гап бор. «Бошдан-ёйкайнетган» ўзбекистонга «адолат» ўрнатиш учун Гдяян, Иванов, Бугурлин, Нестренко, Карагашев деган «адолатпешавар»лар келди. Ҳалол меҳнати билан кун кўрадиган, милиллар бирордадигини мўкаддас санаидиган ҳалқимизга отилмаган тош, ёпиширилмаган лақаб коллади. Ўзбек «кўшиб ёзувчи» бўлди. «Текинхўж» бўлди, «бокиманда» бўлди... Азаборий «энг юкоридан» белgilab бетархiri остида.

«Даъовар» суст бўлса, қози муттаҳам келади», деган гап бор. «Бошдан-ёйкайнетган» ўзбекистонга «адолат» ўрнатиш учун Гдяян, Иванов, Бугурлин, Нестренко, Карагашев деган «адолатпешавар»лар келди. Ҳалол меҳнати билан кун кўрадиган, милиллар бирордадигини мўкаддас санаидиган ҳалқимизга отилмаган тош, ёпиширилмаган лақаб коллади. Ўзбек «кўшиб ёзувчи» бўлди. «Текинхўж» бўлди, «бокиманда» бўлди... Азаборий «энг юкоридан» белgilab бетархiri остида.

«Даъовар» суст бўлса, қози муттаҳам келади», деган гап бор. «Бошдан-ёйкайнетган» ўзбекистонга «адолат» ўрнатиш учун Гдяян, Иванов, Бугурлин, Нестренко, Карагашев деган «адолатпешавар»лар келди. Ҳалол меҳнати билан кун кўрадиган, милиллар бирордадигини мўкаддас санаидиган ҳалқимизга отилмаган тош, ёпиширилмаган лақаб коллади. Ўзбек «кўшиб ёзувчи» бўлди. «Текинхўж» бўлди, «бокиманда» бўлди... Азаборий «энг юкоридан» белgilab бетархiri остида.

«Даъовар» суст бўлса, қози муттаҳам келади», деган гап бор. «Бошдан-ёйкайнетган» ўзбекистонга «адолат» ўрнатиш учун Гд

ТАНҚИД ВА АДАБИЁТШУНОСЛИК

МУҚИМИЙНИНГ ЯНГИ ТОПИЛГАН ШЕЪРЛАРИ

XIX аср иккинчи ярмида яшаган Кўкон адабий мухитининг намояндалари асарлари бизгага асосан кўлесма ва тошбосма баёзлар орқали этиб келган. Гарчи бу даврда ҳам девон тузиш анъанаси сақланниң қолган бўлса-да, Муҳид, Корий, Муҳайир, Ерий, Муҳсиний, Махмуд Ҳаким, Фаридий, Кастрат каби бармок билан санарав бъязи шоирларнинг девонлари бизга мавзум. Муқимий, Фурқат, Завқий сингари маҳшур шоирларнинг эса хозиргача девонлари топилган эмас. Тўғри, Муқимий шеърлари 1907—1912 йиллар давомида "Девони Муқимий маъна жаҳёйт"номи билан бир неча бор тошбосма усулида чоп қилинган, аммо улар тугун тузиши талабларига риёза этилмаган холда тартибланинг. Бинобарин, мазкур китобларни "Девон" деб эмас, балки шеърлар мажмусаси — сайдлана сифатида қабул қилиш мумкин. Фурқат, Завқий шеърларнинг девон тутуп хатто оддий бир тўплам тарзида ҳам улар ҳаётлик пайтларида нашр этилмаганлиги афсулланарни холди. Шунинг учун ҳам мазкур ижодкорлар адабий меросини бир жойга тўплашда кўлесма баёзларнинг аҳамияти катта. Зеро, тошбосма баёзлар ҳам шеърлар асосан кўлесма баёзлардан танлаб олинган. Хозирда ўзР ФА Абу Райхон Беруний номидаги Шарқшунослик институти ҳамда Республикаининг бошқа кўлесма фондларида кўлесма баёзларнинг сақланади. Бу баёзларнинг аксарияти бутирганинг эса хозиргача шеърларни топилган эмас.

ЎзР ФА Шарқшунослик институтидаги кўлесма баёзларни кўздан кечираётганимизда 12195-ашё раками остида сақланадиган кўлесма баёз

этиборимизни торти. "Мажмауи ашъори Муқимий ва Фурқат" деб номланган бу китоб Ахмаджон Сахиф (1895—1969) колекциясига мансуб. Ундиғи Муқимийнинг бални шеърларини профессор Фулом Каримов Муқимий асарларининг 1974 йилги

Тадқиқот, ахборот

"Ким кўз очмайо, ёш тўкмай то конли мижам..." деб бошланувчи еттига фазалига болгаган тахмислари мавзум эди. Биз аниқлаган тахмис Амирининг ўзига хос фахрияси бўлган "Амир" радифи фазалига болгаган. Амирининг мазкур фазалига учун 2008 йили чоп этилган "Кошинга тезизмизлар каламни..." (нашрага тайёрловчилар: А. Мадаминов, Э. Очилов, З. Кобилова) номли китобида 12 байдан иборат. Кўлесма баёзларни Муқимий тахмисида эса бу газал 13 байдан ташкил этади. Бизнингчага, Муқимий бу шеърни ёзишда Амирининг бизга мавзумларни хос мавзумларни янада мукаммал нусхасидан фойдаланган бўлса керак.

Профессор Фулом Каримов ўз нашарида мазкур баёздан фойдаланар экан, нашрингиз изоҳор кисмida: "Биз бу коллекцияда сакланётган Муқимий шеърларидан ётиборга сазовор бўлганларини олиб тўпламга киритдик" (Муқимий. Асрлар. Нашрага тайёрловчи: Ф. Каримов. Тошкент, 1974. 456-бет), деб таъкидлаган. Фикримизча, фазалнинг:

Санга манким, меҳрлар кўйдум
муҳаббатлар билан,
Манга ҳам Куръон кўтарсанг —
бевафолиг айласанг —

мисраларидаги "Манга ҳам Куръон кўтарсанг" каби диний мазмундаги жумлалар, тахмис болгаган газал эса Кўкон хони бўлмиш Амир Умархоннинг фахрияси бўлганлиги ўша пайтдаги сиёсий мағкурага тўғри келмаганинг учун мавзужа нашрга киритилмаган бўлса керак.

Янги аниқланган ҳар учала шеър Муқимий ижоди хакидаги тасаввуримизни кенгайтириб, шеърят мухлисларига мунособ совфа бўлади, деб умид килимас.

Абдуллатиф ТУРДИАЛИЕВ,
Филология фанлари номзоди,
Ф. Фулом номидаги
Кўкон адабиёт музейи директори,
Салимaxon ЭШНОНОВА,
Филология фанлари номзоди

нашрига киритганда. Ушбу баёздаги шеърларни мавжуд нашрларга кўёсан тадқиқ этганимизда Муқимийнинг хозиргача хеч қаёра эълон килинмаган учун шеърни аниқлашга муввафак бўлди. Кўлесманнинг 14^а варагида шоирнинг "айласанг" радифи газали, 27^а-6 варагида "кокул" радифи мумхасими, 40^а-41^а варагида Амирини газалига болгаган тахмис берилган.

Муқимий ижоди меросида "айласанг" радифи бир неча газал бўлса-да, "айласанг" радифи газал йўқ эди. Биз аниқланган "айласанг" радифи газал Муқимийга хос бўлган содда ва равон услубда ёзилган. Янги аниқланган "кокул" радифи мумхасими шоир бадий махоратини намоён этувчи лирик шеърлар жумласидан бўлиб, унда кўлланган ўзига хос ташбеш ва истиоралар шеърият ихолосмандларига завж, башишлага шубҳа йўк.

Муқимий ўз ижодида Амирини устоз шоирлар каторида санаб, унинг газалларига назарилар ёзган, тахмислар болгаган. Хозиргача шоирнинг Амир қаламига мансуб "мужганинг", "хўб бўлди", "ширин", "муబорак", "кўзғолмасун" радифи хамда "Кошинга тегузмасигил қаламни..." ,

Бошланниши биринчи саҳифада.

Истиқолол шарофати билан ижод эркинлигига еришганимиз туфайли ўзбек болалар адабиётida ҳам жиддий изланишлар бўй кўрсатди. Зафар Диёр, Султон Жўра каби устозларимиз тамал тошини кўйган болалар шеъръятиниг тиктирди. Айни кунларда вакиллари панд-насиҳатга йўргилган асарлар ўрнинг, янги давр талабларидан келиб чиқиб, болаларимизнинг фикрини чархлайдиган, ақлини қайрайдиган асарлар яратишмоди. Айни кунларда етимш ёшларни каршилаётган сафдошларим Камбар Отанинг иктиимий руҳдаги, Ҳабиб Раҳмат-

мунозаралар бўлди. Жумладан, бу анжуман бугунги ўзбек болалар адабиётти вақиллари ижодининг тарбиботи учун ҳам мухим омил бўлган шубҳасиз. Чончон, синчон адавиётшунсон Сувон Мелиев хазорасплик та-ники болалар шоири Рустам Назарининг ижоди билан кизиқиб қолгани мени жуда мумин килди. Унга Рустам Назарининг "Гулхан" журналида республикамиз мустакилларининг 20 йиллигига

Кенжатойлар адабиёти ривожига туртки берадиган бундай саъй-харакатларнинг фаоллашуви зарурлиги ҳам семинар иштироқчилари томондан тавқицлаб ўтиди. Албатта, болалар адабиётти мавзулари бўйича айрим илмий ишлар хизома килинавти. Бирош шунгу қарамай, адабиётшунсолар, тадқиқчиларнинг бугунги болалар адабиётбондир долзар бўлиб турган муммаларини ёртган мақолалари кам учрай-ти хам эътиборга арзигулик.

Истиқолол даврида болалар адабиётига кирил келган навқи-рон авлод вакилларининг ижодига багишланган навбатдаги семинар ҳам ююри савида ўтётар. Уғил-қизларимиз ўзбекистон халқ ўзири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши.

Дўрмон сабоқлари

нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва баёзларини санъат арабби Носир Фозилов, Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидов, Ўзбекистон халқ шоири Тоҳир Малик ва Миразиз Аъзам сингари адилбадран ижодий сабоклар олиши. "Шарқ" нашриёти, Ғафур Фулом номидаги нашриётматбаа ижодий ўйи ҳамда Чўлпон номидаги нашриёт "Ижод" фонди кўмагидаги мустакилларимизнинг 20 йиллигига багишлаб ўқазилётган мазкур анжуман катнашчиларининг китоб ва ба

БЕРУНИЙ

Улуг олим номидা
Аталали щахримиз,
Кўксимизни тоз этар
Фуруримиз, фахримиз.

Чўққуларни забт этиши
Беруний фан бобида,
У ясаган глобус
Эрур ноёб обида.

Бобомизнинг ҳайкали
Шахримизга яшараш,
Тъзим қилиб ўғил-қиз,
Хавас билан қарашар.

Мададкордир руҳлари
Жазам айласак қайд ишга.
Йўқдир сира ҳаққимиз
Номуносиб бўлишига!

Сабоҳат САҶДУЛЛАЕВА
Қорақалпогистон.

ТОМОГИМ

Ширингимоқ дейишар
Ойим, дадам, опамлар.
Қанд ва болдан тотлироқ
Топилмайди таомлар.
Келди меҳмон қир ошиб,
Онам ёзи дастурхон.
Ликончада ширинлик,
Кўйли иссиқ кула кон.
Меҳмон кетди бир замон,
Овозимдан юй юшон.
Еган қандим саногин
Айтбай берди томогим.

Дилором МУМИНОВА
Наманган вилояти.

СОҒИНЧ

Совуқ аёз фаслини
Чиқарип эздан,
Баҳорни согнидим —
Келсади тезда!

Ўша гул баҳорни
Ҳәслимда ўйладим,
Ҳис қилдим қалбим ила
Юрагимга бўйладим.

Қаламим олиб аста
Фикрларимни ёздим.
Соғинчим бир нафаасда
Бўяди оқ қозони.

Эъзоза
ФАЗЛИДДИНОВА

Навоий вилояти.

ҚОРАТОЛ

Эшигимнинг олдидаги қоратол,
Шилдираган шаббодага кулоқ сол,
Баҳорда бўргатди, ёзда япроқлаб
Тебранади, шоҳларини кўриб ол.

Үйнинг баракати, неъмат чўғисан,
Ота-онанинг нақ қорачигисан.
Шивир-шивирларинг янграб кетганда
Сен ҳам бу ҳаётнинг ярашигисан.

Ёдда япроқларнинг яшилга дўнар,
Сен — гуллар фаслида энг сувлу сурат.
Томирингдан минг-минг шоҳ-бутқоқ учар,
Сендан соя тоансам — шу менга кувват!

Айттул КУРБОННИЁЗОВА

Қорақалпогистон.

ТУН

Хориб, ҷарчаб хобгоҳига
Йўл олади кун.
Кора пардасини секин
Туширади тун.
Самода авжиди юлдузлар рақси,
Сой сувин ўлади ойномо акси,
Мулойим тарафлар онга алласи,
Жўровоз бўлади чигиртка саси.
Ён атроф нақадар сокинидир бу чоқ,
Табиат тин олиб ёзмодка ҷарчик,
Кулагига ҳилоддан шода кўзумнгич.
Ором фарншитас ором бекаси,
Ажабо, ҳукмрон тун маликаси.

Шодиябегим ШАРОФИЙ

Жиззах вилояти.

ДАНГАСА

Бутун қилдим ҳамма ишин,
Тоза ювдим юзни, тишни.
Назар солдим хонамга ҳам,
Ердамлашдим онамга ҳам.

Унтили дангасалик,
Жонга тегди бу касаллик.
Энди мени “танбал” демаиг,
Кийимларин қилмадим чанг.

Дон ҳам сепдим товуқларга,
Қор курадим совуқларда.
Тутатолмай қолдим сўзим,
Тушим экан, очсан кўзим.

Наргиза МУРОДОВА

Қашқадарё вилояти.

Елқанот исмли олифта
чишин роса зерикида, бир-
данига саёҳатга чиқиши,
бошқа жойларни кўриши
истаб колди.

Унинг ота-онаси бир мун-
ча олдин иссиқ қозонга
яқинлашаман деб оловда
қанотларини кўйдириб ол-
ган эди. Елқанот янги қанот
чикишини сабрсизлик билан
кутаётган ота-онасининг
розилигини ҳам олмай
Коравой исмли ўрготи билан
йўлга чиқди. Куннинг
иссигига ҳам қарамай улар
иштиёб билан учуб кетаве-
ришиди. Кўп ўтмасдан семиз
Коравой чарчади. Дам олай-
лии деб турбид олди. Озрок
дам олиб, яна учишиди.

Оқшом тушиб. Кўбаш гарб-
га ёнбошлади, чивинлар
ўзлари учун бошпана излай
бошлади. Коравой ҷарчаб,
хансираб, оч колганидан Ел-
қанотга овқат топиб бери-
шини илтимос килди.
Елқанот унинг ялқов ва еб-
тўймаслигидан ранжири.
Коравой ўзича бир пана жой
тогди-да, мен шу ёрда кутиб
турман, сен овқат топиб
кел, деди. Елқанот коронги-
да кўршапалакларга кўрин-
масликка уриниб, бир амал-
лаб егулиб топиб келди.

Ярим тун. Ҳаммайёк қоп-
коронғи, атрофда турли
хил ҳашоратлар овози...
Коравой апил-тапил овқат-
ланди-да, майкуга кетди. Ел-
қанот эса уйидан биринчи
марта олисда ҳанлиги учунни,
үйкиси келмасди. Эртаниг кун режаларини
ўйлаб хәйлари чалкашиб,
ниҳоят кўзлари илинди.

Бир пайт жуда катта қанот-
ли, тишлари ўтиқир, кўзла-
рида ажал шарпаси кўри-
ниб турган бир маҳлук
уарларинг ёнига келиб
кўниди. Елқанот билан Кора-
вой уни кўриб даҳшатда ту-
шиши. Унинг сўйлок тиш-
лари орасида ҳар хил ҳашоратларнинг
коғизи кўзларига келиб
кўзларни кўзларига келиб
турсади. Чивинлар ҳали бун-
дайди даҳшатли маҳлукни
кулади. Онаси эса Елқанот-
нинг отасини куткариш мак-
садиди тепалиқдан бошча
томон учди. Бу ҳолни Кора-
вой ва Елқанот кўриб
кўзларни янада ортиди.
Ёнларидаги кўршапалак
ҳамон жойдан жилмасди.
Ота-она чивинлар овозла-
рининг борича бакири-
шарди. Бу шоқиндан бошча
кўршапалаклар ҳам улар
томон учуб кела бошлади.
Коравой билан Елқанот даг-
даг калтириб бошлади.
Кўршапалаклар Елқанот-
нинг ота-онасини кувлад
ни сўради. Коравой хайрон
бўлди: “Қанака кўршапалак?!“

Елқанот тушундик, булар
хаммаси тушида рўй бериди.
Да ғўстини қистаб, оркага,
ота-онаси багрига шошилди.
Хуққондада ғўстини
чайлашади. Азиза КУДРАТОВА
Сурхондарё вилояти.

учишига шайланди. Елқанот
ҳар қанча тинчлантиришга
ҳаракат қылмасин Коравой
уни эштимида ва учеб кетди.
Коравойнинг чинкирик
овози кўршапалакнинг
этибиорини тортида ва ор-
тида кувлади. Улар бир
нечя маротаба атрофи ай-
ланиб учиди да, кўздан
гойбўлишиди. Елқанот
коронгулик домига тушшиб
колганидан минг-
минг пушаймон бў-
тира ве рди. Афуски, энди
кеч эди. У мутон ёғлизла-
ниб қолган, вақт оркага қай-
тсоя яна ўша оиласи — ота-
онаси барғрига қайтса...

Шу пайт кимдир “сенга
нима бўлди, нега йигляп-
сан”, деб Елқанотни овута
бошлади. Елқанот хайратла-
ниб атрофга қарди. Қараса,
атроф ёришиб кетган, осмон-
да күшлар сайрашарди.
Ёнда эса дўсти Коравой.
Елқанот бундан ниҳоятда
кувониб кетди ва кўршапа-
лакнан қандай омон колгани-
ни сўради. Коравой хайрон
бўлди: “Қанака кўршапалак?!“

Елқанот тушундик, булар
хаммаси тушида рўй бериди.
Да ғўстини қистаб, оркага,
ота-онаси багрига шошилди.

Азиза КУДРАТОВА
Сурхондарё вилояти.

КИТОБ

Сенсан менинг сирдошим,
Қўзларимнинг акиссан.

Қалбим ичиди кувонч,

Орзуларим накиссан.

Сирдошимсан, мамнумсан,

Сенинг каби дўстим бор.

Ҳамнафас ва ҳамдаммиз,
Шундан мента толе ёр.

Узоқ сухбатлашамиз,

Сўзимиз ҳам файзлиди.

Сенга ошно бўлганим

Дўст бўлганим кабидир.

Рахмат сенга, ўтоқжон,
Мени тарк этма асло.

Сен билан гўзлолам,

Чароғондир бу дуне.

Гулруҳсар ШЕРЖОНОВА
Хоразм вилояти.

ТАРВУЗ

Салимжонларнига мемҳон келди. Онаси Ҳалима опа
югуриб-елиб уларга дастурхон тузай бошлади. Салим-
жоннинг кўзлари кувончдан порлаб, мемҳонлар ўтирган
хонага кирди.

— Ия-иа той бора келинг.

Тўрда ўтирган амаки шундай деб уни тиззасига ўтқа-
зил одди. Шу пайт Ҳалима опа катта лаганда тарвуз олиб
кирди.

— Қани меҳмонлар, олинглар.

— Той бора, тарвузни тозалаб е, истроф бўлади,
— деди.

Шунда Салим оғзи тўла тарвуз билан:

— Амаки, истроф бўлишини биламан. Аммо сиз
кўркманг, лагандаги тарвузлар тугасин, буларни кейин
тозалаб еб кўяман, — деди.

Шахноза ШАМСИДДИНОВА
Сирдарё вилояти.

Болакай эндиғина иккинчи синғфа қадам
кўйганди. У ҳар доим синғфа киаркан, де-
ворда осигуллик турган дунёнинг табиий
харитасидан кўз узмайди. Харитага қараб
узок ҳайкаларга чўмид кетади.

Бугун ҳам шундай бўлди. У одатдагидай
харитага термулиб ҳаёлга бериларкан, бир-
дан унда жонланши пайдо бўлди. Сув каби жимирлаб,
тўклинилаб кўзни қамаштира бошлади. Ҳатто денгиз шову-
ри ҳам кўлқоси чалина бошлади. Болакай қўлзарини катта-
катта очиб, харитадан кўз узомай колди. Сўнгра ўрндан
санчиги турди-да, ҳарита жонланди, жонлан-
ди, дея кичирига бошлади. Бир зумда харит-
та атрофини болалар ўраб олишиди. Типи-
чилаган қизалоклардан биттаси Шимолий
Америка китъасига кўлни теккизди ва шу
захоти у ҳарита ичига кириб, гойбўлди.
Даррор ғало-ғовур бошланиб, болакайлар
хаританинг ҳар-ҳар жойига қўл теккизиб, бир-
ин-сирин жонли ҳарита бағрига сингиб
кета бошладилар. Бу фоятда ажойиб манза-
ри эди. Ҳуқиқи чўмид кетади.

Болакай ўтирган ерида
негадир бир сесканиб туш-
ди ва қўйқириб кула бошлади...

Азиз болажон, кимдир кўлингдан ўйин-
чонгинг тортиб олиши мумкин. Аммо ҳеч
ким сенга ато этилган болаликнинг сехри,
мўжизавий хаётот дунёсини тортиб олол-
майди.

Рўшана НАБИЕВА
Бухоро вилояти.

«Матбуот тарқатувчи» АК. – Ўзбекистон Республикаси вақтли матбуот нашрларига обуна бўлинг.

«Матбуот тарқатувчи» АК.

тел: 134-83-99, 233-67-98



ЗАМОН БОНУСИ, ЖАҲОН МАЛИКАСИ

Мусаввир Ортиқали Қозоқов мўйқаламига мансуб машҳур портреңлардан бири Мирзо Улугбекнинг онаси Гавҳаршод бегим сиймосига багишланган.

— Ушбу асаримни соҳибқорон Амир Темур бобомизнинг 660 йиллиги нишонланган 2006 ишлаган эдим, — дейди мусаввир. — Гавҳаршод бегим сиймосини яратишда Ўзбекистон халқ ёзувчиси Пиримкул Қодировнинг "Она лочи видоси" романини мутолаа килиш, айниска кўл келди.

Гавҳаршод бегим ўксас дид-фаросатли, оқила, тадбиркор, сұхандон, қатъияти, ҳусн бобида ҳам беназир аёл бўлган, деб ёзишида тарих-хилар.

Гавҳаршод бегим портрети кўп қаватни қасрнинг баланд айвонидаги ўтирган ҳолатда тасвиранганд. Ўнг ёғини тиззадан букиб ёнбош ҳолатидаги гиламга кўйган. Чап ёғини ҳам тиззадан букиб, тик тутган, чап кўли билагини тиззасига субб, нозик бармоқларини эгитлириб ўтириди. Маликанинг кўклам майсасидек оч яшил рангли шоҳи кўйлаги олтиндек тоблини, кенгмўл этаклари чўдек кизил гиламга бурма-бурма бўлиб тушган. Олмос, зеб-эйнат тошлар билан безатилган олтинковишининг учиғина кўришиб туриди. Маликанинг шу ўтиришида улугворлик, миллийлик, асл-зодалик ва қайвониник мужассам. Беихтиёр қайвони онарапарим, пири бадавлат бувиларимизнинг катта тўю томошадар фармонбардор бўлиб, ўй тўрида, фарзандлар ардоғида ўтирган ҳолатлари кўз олдимиға келади.

Малика иянигин баланд кўтариб, бошини ўнг томонга бир из ташгана ҳолда кимнидир диккат билан тинглаётган. Пешонасида тиллақош. Устига оқ ҳарир рўмол ёпилган бош кийимни узра сунтон қадалган. Бу унинг ҳукмдор аёл эканига ишора. Темурийлар замонида яша-

ган тарихчи олим Абдураззок Самарқандий Гавҳаршод бегимни шундай таъифидайди: "Замон бонуси, жаҳон маликаси... Гавҳаршод бегим баланд мартабали, покизалик ва ифҳат пардаси ҳорлан, ҳатти-ҳарвати одилона, пок, олийхиммат ва улуг мақсадли малика эди. Бу машҳур маликадан тириклил ола-

кимматбахо зебигардону мунчоклар, зирраклару узувлар, билакузулар тақсан.

Малика ўнг кўлини китоб устига кўйган. Чап ёндиғага нақшнор сакзиз бурчакли кичик ҳонатаҳа устида сиёҳдан, қалам, қозғос, қалин муковали бир-нече китоб. Китоблар ёндиғага донна кип-қизил олма. Олма Гавҳаршод бегим Шоҳруҳ Мирсонинг суклии маликаси эканга ишора. Китоблар эса — малика имум уроғи, адабиёт ахилларининг ҳомийиси бўлганини англатади. Мирзо Улугбеклар алломанинг онаси — волидай мухтарамаси бўлган, Алишер Навоийдек буюзотга ҳомийидаги рангларни ташланадиган. Шоҳруҳ Мирзо даврида ҳам дарваза ҳаётининг ҳоксашида, илм-ғаннир ривожланишида Гавҳаршод, бегимнинг хиссаси катта бўлганини тарихи олимлар кўп бора эътироф этишган.

"Шоҳруҳ Мирзо даврида Ҳурсон сийеси-ижтимоий ва маданий жihatдан гуркраб ўди, — деб ёзди тарихи олим Туғруғ Файзеви "Хильъат" сўзи Навоий асарлари изоҳли lugatida "уст кийим", "енгиз уст кийим" маъноларидан изоҳланган. Демак, темурийлар даврида аёллар кизил, сарик, яшил рангли уст кийимлар кийшишган.

Ортиқали Қозоқов Гавҳаршод бегимнинг абосини — енгиз уст кийимни яшил рангда, абонинг жияклини олтин рангда ифодаган. Ҳалқимиз одатига кўра яшил, кўк рангли кийимлар улугворлик, қайвониник маъноларини касб этади. Гавҳаршод бегим ўз ёшига ва мавқеига мос лиboslar кийган,

Портрет санъати инсоннинг ташки кўринини билан бирга унинг маънайиҳаёт, ижтимоий келиб чиқиши, ӯша давр кишиларига хонумий хусусиятлар, кийим-кечаклар, юриш-

туришларни ҳам ифодалашни тақо-зо этди. Бундан ташқари, асарда мусаввирнинг портрети чизилаётган кишига нисбатан шахсий муносабати, дунёкаши, ижодий услуби ҳам кўзга ташланади.

Баъзи рассомлар портрет жанрида қаҳрамоннинг ўша пайтдаги ҳолатининг эмас, балки ғаму шоддикларга, ҳафъ хатар ва баҳту фожеаларга тўла бутун ҳаётини музжассам этган маънавияти ва руҳи-тияни ҳам сингдиришига ҳаракат

фу ҳатарлар шу қадар кўпки, улар-да ўзоги бегим доим эҳтиёт ва сергак бўлишга интилади".

Мусаввир яратган асарда маликанинг нафакат шоҳона ҳаёти, балки фохиёна кисмети ҳам деталлар ва ишоралар орқали тасвиранганд. Шарқона услубда ишланган айвон-кубали деразасидан миноралар, гумбазли иморатлар, булуплар ичра ёнган юлдузлар кўриниб турди. Осмонда қилич ҳам тасвиранганд. Булуплар рангига бир жойда негадир қизил тус ҳам берилган...

Маликанинг боши узра порлаган юлдузлар осмон ва юлдузлар иммининг сultonи Мирзо Улугбекнинг онаси эканига ишора. Яркраган қилич эса Гавҳаршод, бегимнинг Абусайд Мирзо томонидан катл этирилди, шахид кетганини англатади. Осмон ва қилич маликанинг фоҳиилари тақдирини башшорат қилаётгандек. Мирзо Улугбекнинг боши узра яркраган қилич малика-нига ҳам таҳдид сола-тандек...

Мусаввирга кўнгли-мизда туғилган бир савол билан мурожаат этдик. Китоблардаги Гавҳаршод бегимнинг ташки кўриниши ҳақида бағоят гўзал, ҳуснда беназир каби умумий сўзлардан бошча аниқ таврий йўқ. Унинг бўй басти, юз-қўзлари, ранг-рўйи қанака бўлган? Сиз маликанинг сиймосини яратишда ижодий таҳжюйла асосландингизми ёки ҳам таҳдиди бирор аёгла қараф чиздингизми?

— Мен ҳаётдан маликанинг тим-солини кўп излагманнан. Узун вақт доно, олиханоб ва гўзал аёлларимизда Гавҳаршод бегимнинг руҳи ҳолати шундай тасвирандани: "Шоҳрудай подшоҳинг маликасию Улугбекдай яна бир хукмдорнинг умумлашган типик киёфаси ҳам ифодаландиган.

"Она лочи видоси" романидаги Гавҳаршод бегимнинг руҳи ҳолати шундай тасвирандани: "Шоҳрудай подшоҳинг маликасию Улугбекдай яна бир хукмдорнинг умумлашган типик киёфаси ҳам ифодаландиган.

— Мен ҳаётдан маликанинг тим-солини кўп излагманнан. Узун вақт доно, олиханоб ва гўзал аёлларимизда Гавҳаршод бегимнинг руҳи ҳолати шундай тасвирандани: "Шоҳрудай подшоҳинг маликасию Улугбекдай яна бир хукмдорнинг умумлашган типик киёфаси ҳам ифодаландиган.

ришга хизмат килади.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда

"Энг яхши фильм", "Энг яхши режиссёрик иши", "Энг яхши актёр", "Энг яхши актриса" каби нуғузимлиноминианлар ғолиблар аниқланади ва уларга фестивал рамзи — "Олтин Гелад" мукофоти топширилди.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда

"Энг яхши фильм", "Энг яхши режиссёрик иши", "Энг яхши актёр", "Энг яхши актриса" каби нуғузимлиноминианлар ғолиблар аниқланади ва уларга фестивал рамзи — "Олтин Гелад" мукофоти топширилди.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда

"Энг яхши фильм", "Энг яхши режиссёрик иши", "Энг яхши актёр", "Энг яхши актриса" каби нуғузимлиноминианлар ғолиблар аниқланади ва уларга фестивал рамзи — "Олтин Гелад" мукофоти топширилди.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда

"Энг яхши фильм", "Энг яхши режиссёрик иши", "Энг яхши актёр", "Энг яхши актриса" каби нуғузимлиноминианлар ғолиблар аниқланади ва уларга фестивал рамзи — "Олтин Гелад" мукофоти топширилди.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда

"Энг яхши фильм", "Энг яхши режиссёрик иши", "Энг яхши актёр", "Энг яхши актриса" каби нуғузимлиноминианлар ғолиблар аниқланади ва уларга фестивал рамзи — "Олтин Гелад" мукофоти топширилди.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда

"Энг яхши фильм", "Энг яхши режиссёрик иши", "Энг яхши актёр", "Энг яхши актриса" каби нуғузимлиноминианлар ғолиблар аниқланади ва уларга фестивал рамзи — "Олтин Гелад" мукофоти топширилди.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда

"Энг яхши фильм", "Энг яхши режиссёрик иши", "Энг яхши актёр", "Энг яхши актриса" каби нуғузимлиноминианлар ғолиблар аниқланади ва уларга фестивал рамзи — "Олтин Гелад" мукофоти топширилди.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда

"Энг яхши фильм", "Энг яхши режиссёрик иши", "Энг яхши актёр", "Энг яхши актриса" каби нуғузимлиноминианлар ғолиблар аниқланади ва уларга фестивал рамзи — "Олтин Гелад" мукофоти топширилди.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда

"Энг яхши фильм", "Энг яхши режиссёрик иши", "Энг яхши актёр", "Энг яхши актриса" каби нуғузимлиноминианлар ғолиблар аниқланади ва уларга фестивал рамзи — "Олтин Гелад" мукофоти топширилди.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда

"Энг яхши фильм", "Энг яхши режиссёрик иши", "Энг яхши актёр", "Энг яхши актриса" каби нуғузимлиноминианлар ғолиблар аниқланади ва уларга фестивал рамзи — "Олтин Гелад" мукофоти топширилди.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда

"Энг яхши фильм", "Энг яхши режиссёрик иши", "Энг яхши актёр", "Энг яхши актриса" каби нуғузимлиноминианлар ғолиблар аниқланади ва уларга фестивал рамзи — "Олтин Гелад" мукофоти топширилди.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда

"Энг яхши фильм", "Энг яхши режиссёрик иши", "Энг яхши актёр", "Энг яхши актриса" каби нуғузимлиноминианлар ғолиблар аниқланади ва уларга фестивал рамзи — "Олтин Гелад" мукофоти топширилди.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда

"Энг яхши фильм", "Энг яхши режиссёрик иши", "Энг яхши актёр", "Энг яхши актриса" каби нуғузимлиноминианлар ғолиблар аниқланади ва уларга фестивал рамзи — "Олтин Гелад" мукофоти топширилди.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда

"Энг яхши фильм", "Энг яхши режиссёрик иши", "Энг яхши актёр", "Энг яхши актриса" каби нуғузимлиноминианлар ғолиблар аниқланади ва уларга фестивал рамзи — "Олтин Гелад" мукофоти топширилди.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда

"Энг яхши фильм", "Энг яхши режиссёрик иши", "Энг яхши актёр", "Энг яхши актриса" каби нуғузимлиноминианлар ғолиблар аниқланади ва уларга фестивал рамзи — "Олтин Гелад" мукофоти топширилди.

Кинофестивал дастури шу ой охирда Бухоро шахридан ўтказиладиган "Асрлар садоси" анъанавий маданият фестивали доираисидан ишлаб чилилади. Унда